

**Марчук К.А. НАУКОВИЙ ГУРТОК «ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ
УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ» / К.А. Марчук, Л.О. Котлова //**
**Неформальна освіта: кращі практики і проекти: журнал / [гол.ред. Н.П.
Павлик, відп.ред. К.А. Марчук]. – Житомир: Вид-во Житомирського
державного ун-ту імені Івана Франка, 2019. – Вип.2. – С.84 – 87.**

**НАУКОВИЙ ГУРТОК «ПСИХОЛОГІЯ ТВОРЧОСТІ
УКРАЇНСЬКИХ МИТЦІВ»**

Автори: Марчук Катерина Анатоліївна, кандидат філологічних наук,
старший викладач кафедри психології розвитку та консультування,
kvartantka@gmail.com, (098)59-96-954, м. Житомир.

Котлова Людмила Олександрівна, кандидат психологічних наук, доцент
кафедри психології розвитку та консультування, kotlova.lo@i.ua,
(097) 946-19-15, м.Житомир.

Житомирський державний університет імені Івана Франка, кафедра
психології розвитку та консультування.

АКТУАЛЬНІСТЬ. У час інформаційної глобалізації вміння швидко
орієнтуватися в інформаційному потоці, вміло користуватися здобутками
науково-технічного прогресу, креативно підходити до вирішення
різноманітних завдань стає обов'язковою характеристикою молоді людини.

Процес розвитку творчого потенціалу дітей та молоді потребує детального
емпіричного вивчення та теоретичного обґрунтування. У сучасній науці досі
досконало не досліджена структура, можливості і особливості реалізації
творчого потенціалу, не розроблена психологічна система стимулювання
творчої активності, конкретних реалізацій потенціалу на колективних та
індивідуальних рівнях у різних сферах діяльності. Залишається
малодослідженим аспект психологічних детермінант творчої поведінки людини
в сучасних умовах.

У зв'язку з цим видається доцільним детальне дослідження психологічних
особливостей формування і розвитку відомих творчих особистостей, котрі

отримали визнання у суспільстві, чийі здобутки високо оцінені фахівцями відповідних галузей (музиканти, письменники, науковці тощо.). Вивчення біографічних відомостей, опрацювання кореспонденції та спогадів очевидців, дослідження продуктів діяльності – дозволить вибудувати творчу стратегію особистості, прослідкувати вплив життєвих явищ на інтенсивність перебігу творчого процесу, визначити сприятливі і несприятливі фактори розвитку творчої обдарованості.

Враховуючи актуальність сучасних досліджень особливостей формування творчої обдарованості, на кафедрі психології розвитку та консультування у 2017-2018 навчальному році кандидатом філологічних наук, старшим викладачем Марчук К. А. було започатковано науковий гурток «Психологія творчості українських митців».

УЧАСНИКИ: учасниками наукового гуртка стали студенти четвертого курсу напряму підготовки «Психологія», хлопці та дівчата 20-21 року, які цікавляться психологією творчості, хочуть отримати професійні навички проведення психобіографічного дослідження, у тому числі – біографічного інтерв'ю, прагнуть навчитися працювати з науковим текстом (у межах написання тез, курсових та в подальшому – магістерських робіт).

ЦІЛІ: проект передбачає виконання ряду завдань:

1. Формування чітко структурованого колективу гуртківців, створення творчого наукового середовища, в якому учасники вчатьсЯ обмінюються досвідом і презентують якісні результати дослідження;
2. Формування теоретичної бази, на основі якої буде розроблена схема емпіричного дослідження;
3. Розробка біографічного інтерв'ю, здійснення інтерв'ювання відомих творчих особистостей Житомира;
4. Презентація результатів дослідження у формі наукових звітів, тез, курсових робіт, участі у наукових конференціях.

ЗНАЧУЩІ РЕЗУЛЬТАТИ ПРОЕКТУ: проведені емпіричні дослідження формування творчої обдарованості митців м. Житомир; наукові тези, статті, участь у наукових конференціях, курсові роботи з психології творчості.

ЕТАПИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОЕКТУ: Програма гуртка передбачає застосування форм роботи, пов'язаних із дослідженням відомих митців (письменників, художників, музикантів, скульпторів, науковців). Біографічний метод дозволяє розкрити проблему індивідуального розвитку особистості на всіх вікових етапах, проблему впливу соціального оточення на становлення творчої особистості, питання формування індивідуального стилю та творчого почерку, особливості становлення творчого світогляду.

У ході роботи студенти діляться на дослідницькі групи по 3-4 особи. Кожна з груп обирає відому творчу особистість (зазвичай, це представники творчої інтелігенції Житомирщини, з якими можлива не заочна, а реальна зустріч) та здійснює роботу за етапами:

1. Налагодження контакту (знайомство, отримання згоди на співпрацю, вивчення творчого середовища, у якому живе і працює досліджуваний). Студенти зустрічаються із творчою особистістю на «її території» – у художній чи музичній студії, майстерні, робочому кабінеті;

2. Аналіз життєпису творчої особистості (знайомство з біографією, творчими досягненнями, відгуками у масмедіа, опис інтересів, аналіз безпосереднього оточення, професійні особливості тощо);

3. Аналіз продуктів творчої діяльності (знайомство з творами (художніми, музичними, образотворчими тощо), опрацювання критичної, рецензійної літератури);

4. Розробка біографічного інтерв'ю (на основі опрацьованих матеріалів студенти розробляють ряд питань, спрямованих на одержання відомостей щодо формування творчої обдарованості, особливостей перебігу творчого процесу, міри розкриття творчого потенціалу);

5. Проведення біографічного інтерв'ю (зазвичай дослідницька група пропонує досліджуваному зустріч «на нейтральній території» – арт-кафе, кафе-

читальні, бібліотеці тощо. Невимушена творча атмосфера сприяє відвертості та створює ефект «дружньої бесіди без примусу»;

6. Обробка та аналіз отриманих результатів, формування звіту: «Психобіографічне дослідження творчої особистості».

7. Презентація матеріалів, захист звіту (на підсумковому етапі студенти презентують результати дослідження в групі (демонструють фото, аудіо-, відео фрагменти), відповідають на питання студентів та викладача).

ДОДАТКИ:

Збагнути особливості формування творчої обдарованості особистості доволі складно. Психологічний аналіз біографій відомих митців переконливо доводить існування ряду закономірностей у процесі розвитку творчої особистості. Зустріч і спілкування із такими людьми уже самі по собі є ресурсними з боку розуміння психологічної природи творчості. Біографічне інтерв'ю дозволяє здобути інформацію, яка залишається «за кадром» офіційних біографій та автобіографій, висвітлює світоглядні та творчі орієнтири особистості, життєву позицію, ставлення до творчості, особливості перебігу творчого процесу та ін. Наш досвід свідчить про ефективність таких «творчих» зустрічей, причому ефективність пропорційно зростає із зміною умов: якіснішими є зустрічі «на території» творчої особистості – у виставкових залах, майстернях, творчих клубах, арт-просторах міста, кав'ярнях; кращі результати отримано після повторюваних зустрічей; якість матеріалів зростає, якщо до етапу інтерв'ювання був здійснений аналіз продуктів творчої діяльності, тощо.

